

FRA BLOMSTRING TIL TRESKING

KORNDYR KING - Temaark 5

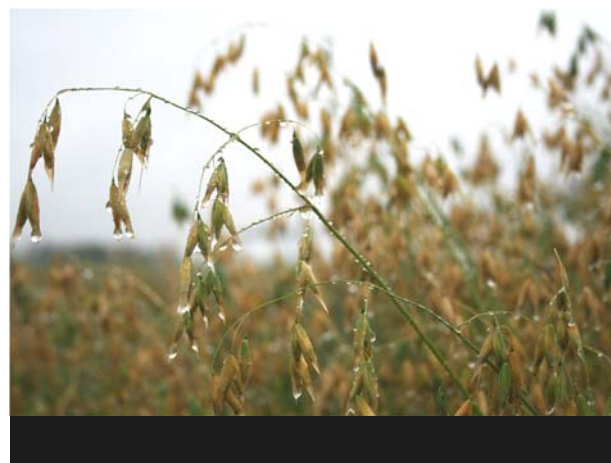
Utarbeidet av Bernt Hoel, Unni Abrahamsen, Einar Strand, Tove Sundgren

Hva skjer?

I perioden fra blomstring til gulmodning skjer en overføring av assimilasjonsprodukter dannet ved fotosyntesen fra strå og blader til kornet, det mates. Etter gulmodning skjer en tørking av kornet.

Utvalg av arealer til eget såkorn

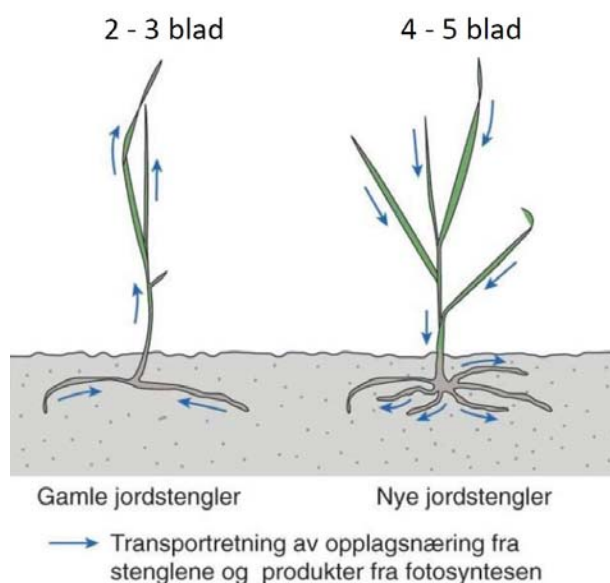
Dersom en vurderer å bruke eget såkorn må dette arealet kontrolleres i god tid før høsting. Arealet må være fritt for floghavre og bør også lukes for innblandinger av andre arter. Det må ikke være legde av betydning. I tillegg er det viktig å velge ut arealer med minst mulig forekomst av ugras og sjukdommer. Det gir normalt den beste kvaliteten og reduserer også behovet for beising. Ubeiset såkorn av god kvalitet tørket ned til 15 % vann kan bevare spireevnen over flere sesonger.

Kvekebekjempelse

Kveke kan være et brysomt ugras, særlig på lette og på moldrike jorder. Kjemisk behandling med glyfosat kan derfor være nødvendig. Ved bekjempelse etter høsting er det viktig at sprøyting utføres når kveka ha utviklet 3-4 blad. Det er først etter dette stadiet at midlet transporteres ned i rotsystemet (se figuren til høyre) og det er mulig å drepe planten. Jordarbeiding bør tidligst skje 2 uker etter sprøyting. Best resultat ved sprøyting i stubb oppnås ved å fjerne halmen først.

Sprøyting i modent bygg er ellers den mest effektive metoden. Ved sprøyting i moden byggåker skal det gå 5 dager etter gulmodning til sprøyting. Behandlingsfristen er 7 dager. Gulmoden åker vil si at planten er gul, men har fortsatt litt grønt omkring øvre leddknote. NB! sprøyting i modent bygg er ikke tillatt i såkorn. Det er kun i bygg at det er tillat å sprøyte før høsting.

Prinsippskisse: Helge Sjursen

Mer i dette ark

- Kartlegging av ugrassituasjonen
- Kvekebekjempelse
- Planlegging av høsting
- Tresking
- Halmhåndtering

Kartlegging av ugrassituasjonen

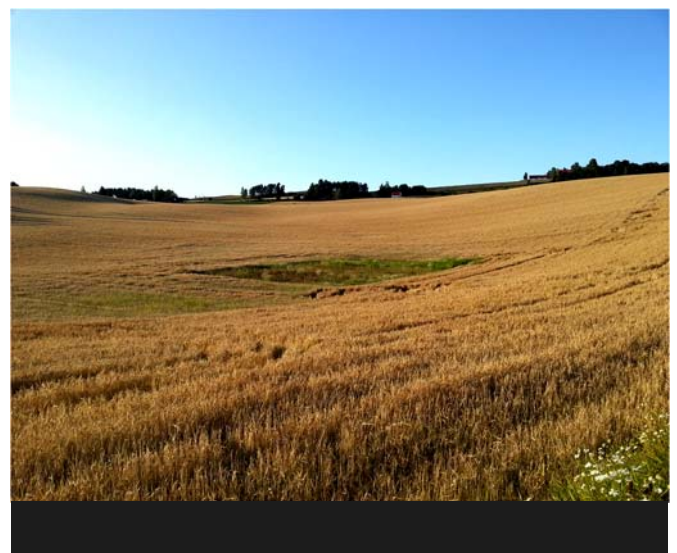
Å kartlegge ugrassituasjonen før tresking er nyttig for å bedømme effekten av årets bekjempelsesstrategi, og for å vurdere tiltak foran neste år. Følgende punkter kan brukes som veiledning for å vurdere effekten av årets bekjempelsesstrategi.

Planlegging av høsting

Tenk nøye gjennom og planlegg innhøstingsrekkefølgen, samt opplegg og logistikk for tørking og levering av kornet. Skaff oversikt over værresistensen til sortene du dyrker, det vil si deres evne til å bevare avling og kvalitet ved utsatt høsting. Prioriter tresking av sortene som er mest sårbare i forhold til ugunstig vær, det vil si at de har svak værresistens og/eller at pristrekkene er store ved redusert kvalitet (hvete, rug).

Det kan være store variasjoner i kornkvalitet innenfor et skifte (jordstykke). Arealer med mindre optimale forhold, som vende-teiger, skyggepartier, tørkeskadde områder og legdeflekker, gir ofte korn med redusert kvalitet, noe som kan gjøre det lønnsomt å høste og levere korn fra slike arealer for seg.

Falltall

I hvete og rug, der blant annet falltall (stivelseskvalitet) er avgjørende for pris, kan det være god lønnsomhet i å høste legdeflekke, tvangsmodne områder og arealer med mye grønnkorn for seg. Selv små mengder korn med lavt falltall vil senke falltallet betydelig i et større parti. Et parti der 5 % av kornet har falltall 80 og resten har falltall 250, vil gi et samlet falltall for partiet som er så pass lavt som 212.

"Et parti der 5 % av kornet har falltall 80 og resten har falltall 250, vil gi et samlet falltall for partiet som er så pass lavt som 212."

Mykotoksininnhold

Skyggearealer og tørkeflekker er områder som kan gi økt fare for høyt DON-innhold. Dersom det er varierende risiko for høyt innhold av mykotoksiner innen et skifte med havre, for eksempel på grunn av legdeflekke, kan det også i denne arten være aktuelt å høste og levere korn fra deler av et skifte for seg.

Hvor mye man generelt skal tilstrebe og skille mellom ulike kvaliteter innen et jorde må bli en vurdering av sannsynlig gevinst opp mot merarbeid knyttet til differensieringen. Prisforskjellen mellom matkorn og førkorn er imidlertid betydelig.

Etterrenninger

Ved dårlige buskingsforhold på våren, etterfulgt av bedre forhold seinere, kan sideskuddene bli betydelig seinere modne enn hovedskuddet. Denne andre generasjonen i kornåkeren, etterrenningene, vil normalt bli mer angrepet av sjukdommer og gi mer småkorn. Selv om andre generasjonen ser ut til å gi stor avling, vil det normalt være viktigere å tilpasse høstetiden til første generasjon dersom et er stor forskjell i modningen.

Tresking

Skadde og brudne korn aksepteres inntil en viss grad før hvete og rug nedgraderes til fôr. For å unngå pristrekk er det viktig at treskeren er riktig innstilt, og at kornet hverken er for rått eller for tørt ved tresking.

Innstilling av treskeapparatet med slager og bru avgjør hvor godt kornet blir tresket. Innstillingen bør alltid tilpasses fuktighet i både korn og halm, samt hvilken grøde som treskes. For slagerhastigheten følges anbefalingene i instruksjonsboken. God uttresking er målet og slagerhastigheten settes ikke høyere enn til det nivået der dette oppnås.

Sørg for at brua er rengjort for å unngå korntap og sjekk at korn ikke blir med ut over risterne fordi mye snerp sitter igjen på kornet. Ved mye snerp kan avstanden mellom slager og bru gradvis reduseres, eller tinerlister legges inn i fremste del av slagbrua. Deretter kan periferihastigheten på slagere økes noe. Husk at bruk av tineutstyr gir hardhendt behandling.

Med tanke på bevaring av spireevnen må en ikke ha for høy slagerhastighet ved høsting av såkorn, og kornet må være tilstrekkelig tørt. Forsøk har vist at treskeskaden økte markant ved høsting av korn med over 20 % vann. Bruåpningen betyr mindre for treskeskaden, så ved dårlig uttresking er det bedre å legge til brua enn å øke slagerhastigheten.

Halmhåndtering

Halm bidrar til økt moldinnhold og gir bedre jordstruktur. Ved ensidig korndyrking er halm ofte det eneste organiske materiale som blir tilført jorden og er derfor en viktig ressurs. Enkelte sopper som gir plantesjukdommer overvintrer på halmrester, og effektiv nedbryting er derfor viktig for å minimere smittepresset. Halmen bør derfor kuttes og spres så jevnt som mulig for å påskynde nedbrytningsprosessen.

NB! Transport og salg av halm er underlagt floghavreforskriften.

Oppdragsgivere: Yara Norge, Norgesfôr/Strand Unikorn, Fiskå Mølle, Norske Felleskjøp og Felleskjøpet Agri.